

RÉGI KERT VERONÁBAN, 1908
(VERONAI KERT)

Olaj, karton, 48x63 cm

Jelezve balra lent: Gulácsy Veróna 1908 hátoldalán:
"September vége"

Jelezve hátoldalon: "1911 szeptember vége, Verona"

Kikiáltási ár: 14 000 000 Ft

Starting price: 58 333 EUR

PROVENIENCIA:

- Smetana Ernő gyűjteménye (Budapest)
- Gát János gyűjteménye (New York)

FELTEHETŐLEG KIÁLLÍTVA:

- Gulácsy Lajos és Erdei Viktor kiállítása,
Nagyvárad, 1911. május, 73. szám

KIÁLLÍTVA:

- Masterworks of Hungarian Art,
Janos Gat Gallery, New York,
2003. március 25. – április 26.

A táj Gulácsy Lajos festészetében elsősorban kertként, vagyis lekerített, személyessé formált természeti környezetként válik témává, de nem a századforduló válságtüneteként feléledő Árkádia-kultusz történelmi dimenzióiban, hanem a személyes múlt őrzőjeként. A kert motívumában intimmé váló táj azáltal, hogy valakihez tartozik, történetet hordoz, emlékeket ébreszt, amelyeknek a kertben szemlélődő alakok a hordozói és érintettjei. A kert-jelleg gyakori képi jele Gulácsynál a kerítés és egy épület szinte mindig kiegészülve egy vagy két statikus alak voyeurfigurájával.

Az emberalak nélküli táj-, illetve kertábrázolás ritka példája Gulácsy művészetében ez a magángyűjteményből előkerült kis kép. A festmény felirata szerint 1908-ban készült, jelzése alapján pedig a Shakespeare által is megidézett Veronában, ezek alapján fölvetődik azonossága a *Régi kert Veronában* című képpel, mely 1911-ben szerepelt Nagyváradon (73. szám) Gulácsy Lajos és az Erdei házaspár közös kiállításán. A kert mikrokozmosza élet és halál harmonikus egységét

Gulácsy Lajos: Látogatás egy magányos házban, 1912,
Magyar Nemzeti Galéria

szimbolizálja, hiszen a természet körforgását jeleníti meg elsősorban a növényi vegetáció pusztulása és újjáéledése révén. Ilyen minőségében tehát intenzív kapcsolata van a múlt idővel, ennek megfelelően Gulácsynál a emlékezés, vagy a *memento mori* szituációjában jelenik meg, ahogy például a *Látogatás egy magányos házban* című (1912) festményén is.

A szellős kompozíció kiegyensúlyozott hatását az átlósan megosztott jobb és baloldal üres és teli megoldása közti kiegyenlített arány kelti: míg a jobb oldalt csaknem teljesen kitölti a lankás kert és ház, addig baloldalon a nagy égfelület dominál. A tájkép kert-jellegét egy düledező kerítés, és a háttér dombján álló ház adja meg. Ezúttal azonban a kert üres, a kerítés elhanyagolt, a növényzet gondozatlan. A tájat az elhagyatottság hangulata lengi be, amit az aranylósárgászöldek kora őszt idéző hatása is fokoz összhangban a hátoldal szeptember végére utaló feliratával.

Marosvölgyi Gábor

